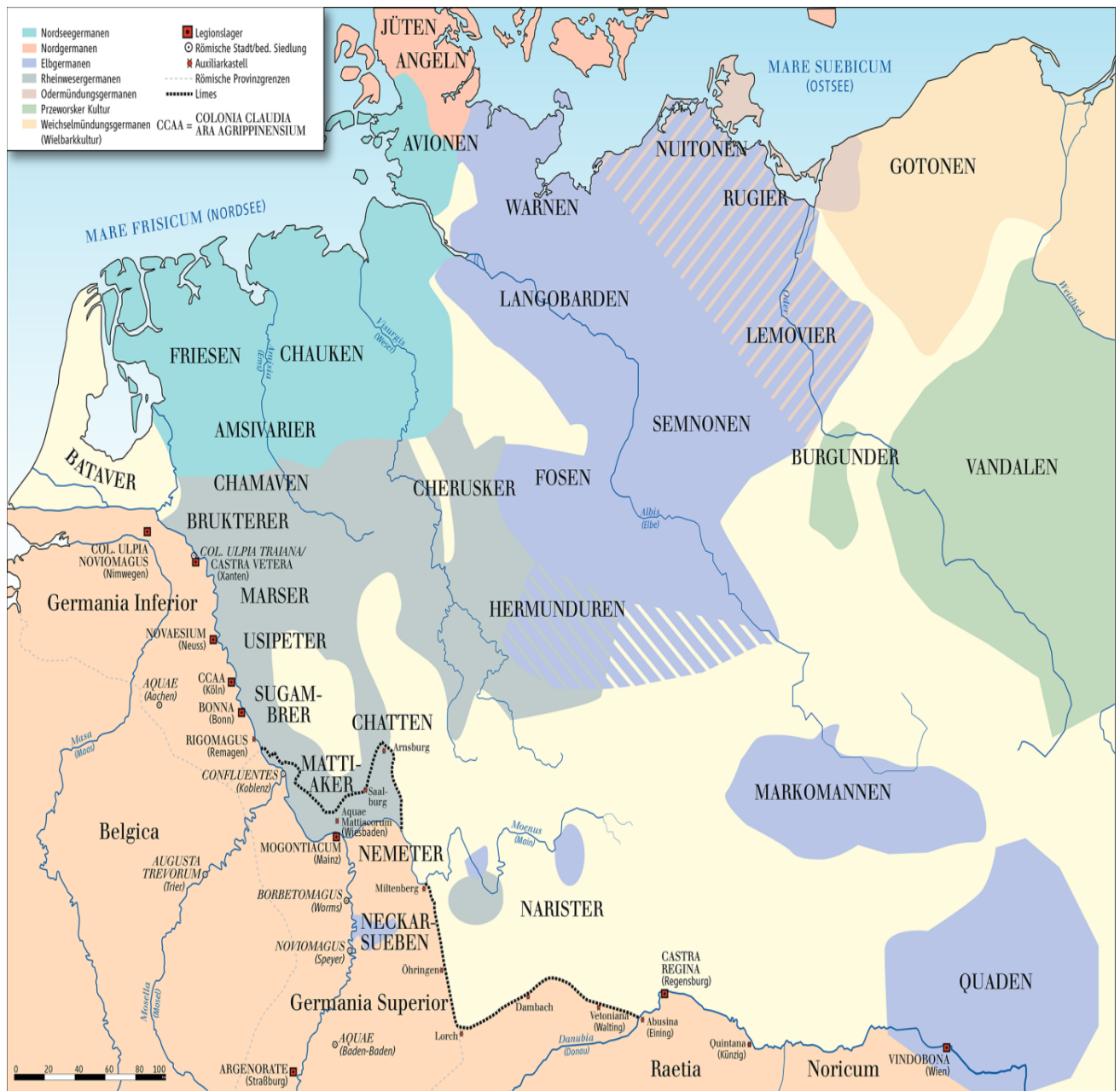

GERMANIE

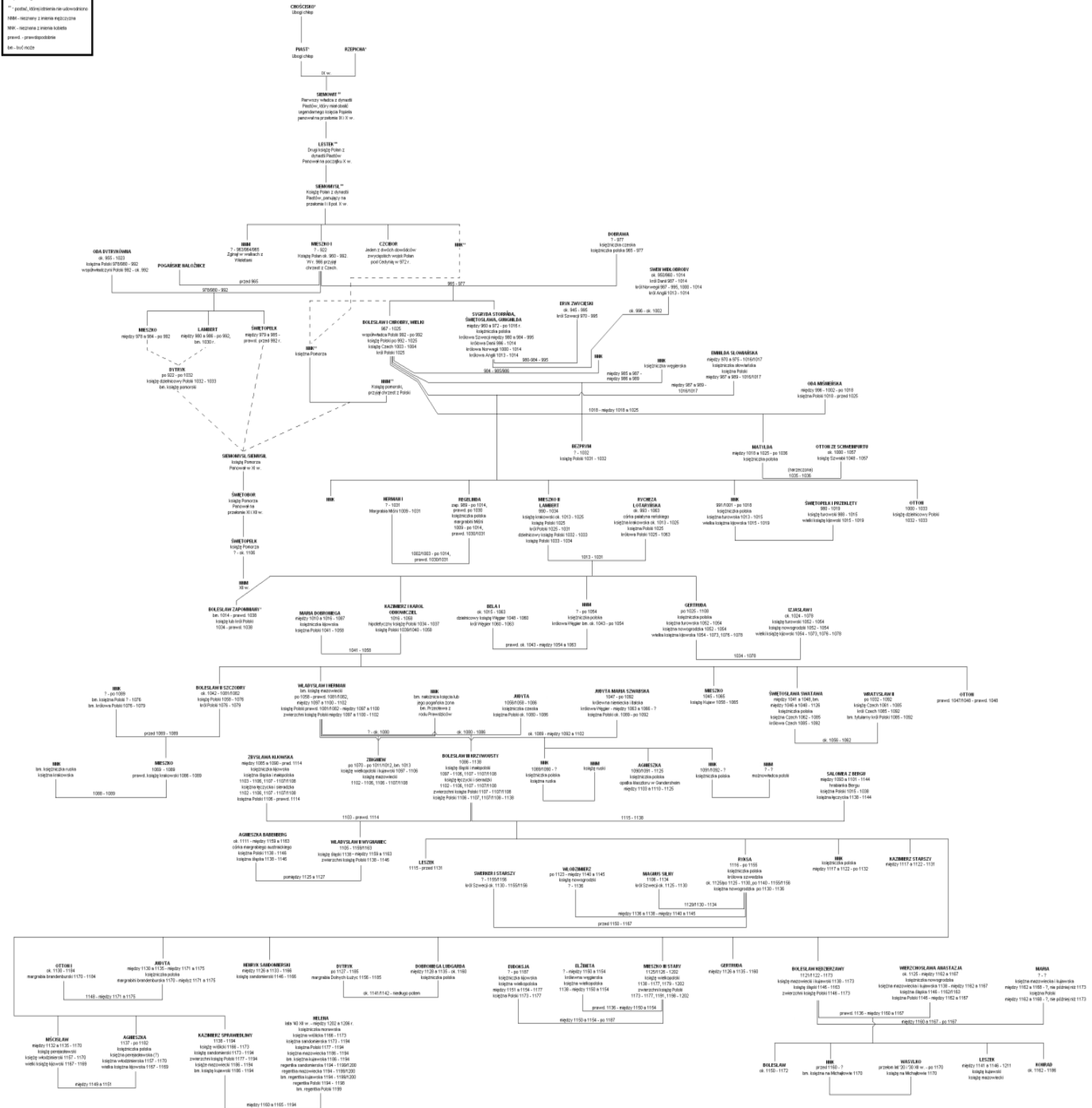
Germanen um 100 n.Ch.

Mieszko i powiązania

https://pl.wikibooks.org/wiki/Genealogia_Piast%C3%B3w/Drzewo_genealogiczne_pierwszych_Piast%C3%B3w

* - postać legendarna
** - postać, która otrzymała ten status
† - data, nieznana z pewną dokładnością
†† - data, nieznana z pewną dokładnością
††† - data, nieznana z pewną dokładnością
przew. - przewidywane
ok. - ok. data

Chrzest z Niemiec

Kapituła Krakowska

Herb Krakowskiej Kapituły Katedralnej- polichromia z Kapitularza Katedry na Wawelu

Krakowska Kapituła Katedralna jest jedną z najstarszych w Polsce. Pierwsze przekazy mówiące o jej istnieniu pochodzą z czasów panowania księcia Władysława Hermana (1079 – 1102). Zaistniała w związku z budową nowej Katedry na Wawelu, początkowo tworzyło ją 20 kanoników.

Z **sieni katedralnej** (dawna *Kaplica świętego Mikołaja*) wchodzi się do kapitułarza katedralnego.

Kaplica Męki Pańskiej nazywana także Kaplicą Czartoryskich

Znajduje się w przyziemiu Wieży Zegarowej Katedry na Wawelu. Używana początkowo jako kapituła została w XIX wieku zaadaptowana na mauzoleum rodziny Czartoryskich. Można tu zobaczyć gotyckie sklepienie z pochodzącą z początku XX wieku polichromią oraz neogotycki tryptyk, w który wstawiono rzeźby wykonane przez Stanisława Stwosza, syna Wita Stwosza.

Przyziemie XIV wiecznej Wieży Zegarowej było w średniowieczu użytkowane jako kapituła. Od 1603 pomieszczenie stało puste po przeniesieniu kapituły do nowego budynku.

W zwornikach znajdują się herby Polski, kapituły krakowskiej i Dębno kard. Zbigniewa Oleśnickiego.

NAJSTARSZE ZABYTKI PIŚMIENICTWA

Sakramentarz tyniecki

Powstał w latach ok. 1060-1070 r., w diecezji kolońskiej. Do Polski został sprowadzony prawdopodobnie przez biskupa krakowskiego Aarona z Brunwillar.

Sakramentarz jest dziełem szkoły kolońsko-westfalskiej (mozańskiej), powstał ok. 1060 r. Przyjmuje się, że do Polski przywieziony został za panowania Kazimierza Odnowiciela lub Bolesława Śmiałego i przekazany benedyktynom tynieckim.

Ewangeliarz Emmeramski

Miniatury przedstawiające głównie lokalnych świętych bawarskich, wskazują na jego pochodzenie ze skryptorium klasztoru św. Emmerama w Ratyzbonie z XI wieku.

Ilustracja przedstawia Henryka IV (1056–1106) oraz dwóch jego synów Konrada i Henryka V. Natomiast w dolnym rzędzie znaleźli się opaci zarządzający benedyktyńskim klasztorom świętego Emmerama w Ratyzbonie: Eberhard (1064–1070), Ramwold (975–1000/1001), Rutpert (1070–1095).

Do Polski ewangeliarz dotarł prawdopodobnie poprzez Judytę Marię, córkę cesarza Henryka III i siostrę Henryka IV lub też jako posag Agnieszki¹, żony Władysława Wygnańca. Judyta Maria była żoną Salomona węgierskiego. Po jego śmierci, w 1087 roku, poślubiła Władysława Hermana. Przewrót polityczny w Polsce, jaki nastąpił po wygnaniu króla Bolesława Śmiałego i przejściu Władysława Hermana na stronę króla niemieckiego Henryka IV oraz sojusz zawarty z czeskim księciem Wratysławem, otworzyły kupcom ratybońskim drogę do Polski i dalej do Kijowa. Z przekazów historycznych Ottona z Bambergu wynika, że Judyta Maria pozostawała w żywej korespondencji ze swoim bratem Henrykiem IV, a także często wymieniała z nim dary. Możliwe więc, że za otrzymane podarunki brat przekazał jej ewangeliarz emmeramski. Zaś Agnieszka, żona Władysława Wygnańca mogła otrzymać kodeks w posagu. Przypuszczalna data jej zaślubin, przypadająca na lata 1125–1127, może więc wskazywać na datę przywiezienia kodeksu do Polski.

¹ Agnieszka była córką margrabiego austriackiego Leopolda III Świętego i Agnieszki, córki cesarza niemieckiego Henryka IV. Pomiedzy 1125 a 1127 zawarła małżeństwo z najstarszym synem Bolesława III Krzywoustego, Władysławem II. Ślub ten miał na celu pozyskania dla Bolesława III sojusznika w walce z cesarzem Lotarem z Supplinburga wśród niemieckich rodów Babenbergów i Hohenstaufów.

Pontificale Cracoviense

Drugą księgą liturgiczną powstałą w XI wieku jest *Pontificale Cracoviense* – pontyfikał biskupów krakowskich, zawierający ceremonie liturgiczne, w tym m.in. poświęcenia kościoła i udzielenia sakramentów, modlitwy i bezliniowa notacja śpiewów.

Pontyfikał krakowski wykazuje wpływy wspomnianej już szkoły kolońskiej i był, jak uważają badacze, wzorowany na pontyfikale spisany w połowie X stulecia w opactwie św. Albana w Moguncji (Mainz) – kompilacji używanych w krajach cesarstwa porządków ceremonii liturgicznych (w tym także Mszy świętej), a także modlitw i śpiewów, która miała istotne oddziaływanie na liturgię rzymską.

„W każdym jednak razie zaznaczam, że nasze Pontificale krakowskie różni się zupełnie co do układu tak od płockiego, jak i gnieźnieńskiego i nie wykazuje z nimi bliższego związku. Jakkolwiek jednak odpowiednie badania rękopiśmienne nie dadzą się na razie przeprowadzić, musimy przynajmniej, ograniczając się na wydany a nam dostępny kościelny historyczny materiał liturgiczny, podjąć próbę zmierzającą do określenia charakteru i pochodzenia naszego zabytku. Czas jego powstania, sądząc z pisma, możnaby cofnąć wstecz do końca wieku XI, a zgadza się z tem i treść jego, która rytuałom z tego czasu odpowiada i uwzględnia fakty historyczne, przypadające na koniec w. X jak kanonizację św. Udalryka 3)”². (imię pada w litanii.)

Wpływy niemieckie: „Za wpływem niemieckim, w szczególności południowo-niemieckim, mogłyby przemawiać w naszej litanji imiona św. Udalryka, Kiliana, Galla, Magnusa, Otmara i św. Walburgi 4), jednak kult św. Udalryka, uroczyscie kanonizowanego, jak również i innych wymienionych był dość rozpowszechniony, co do wcześniejszych we Frankonji, później zaś w Niemczech, a kult św. Walburgi za pośrednictwem Kolonji, pod wpływem arcybiskupa Annona rozszerzył się w całej prowincji kolońskiej 5). Wpływ zaś Kolonji mógłby znów znaleźć wyraz w wymienieniu św. Gereona, patrona kościoła na Wawelu. Z drugiej strony napis przy konsekracji biskupów w naszym kodeksie: *Ordo qualiter ordinatur episcopus in urbe Romana*, znajduje się wprawdzie także w *Pontificale Salzburga* z początku wieku XII”³.

Ad. 4): „Oba te imiona znajdują się n. p. w księdze rytuałowej klasztoru St. Florian z XII wieku, Franz , *Das Rituale von St. Floirian*, 1. c. str. 125. Tak samo naturalnie i w południowych ziemiach niemieckich spotykamy w litanjach imię Walburgi, jak n. p. w mszale freisingeńskim z X wieku lub w rękopisie z Ratysbony z XI/XII wieku, zob. Lechner, *Mittelalterliche Kirchenfeste und Kalendaiüen in Bayern, Freiburg in B.* 1891, str. 3U i 225.

Pontyfikał rzymsko-niemiecki - pontyfikał skompilowany w opactwie św. Albana w Moguncji (Mainz) pod okiem Wilhelma (arcybiskupa Moguncji), w połowie X w.

Był szeroko używany w średniowieczu i stanowił podstawę późniejszego Pontyfikału rzymskiego. Zawiera 258 przepisów określających biskupie rytury święceń, błogosławieństw, celebracji Mszy Trydenckiej, spowiedzi, itp[1].

Nazwa Pontyfikał rzymsko-niemiecki została nadana przez odkrywcę pontyfikału, Michela Andrieu.

² WŁADYSŁAW ABRAHAM PONTIFCALE BISKUPÓW KRAKOWSKICH Z XII WIEKU, Kraków 1927, str. 7

³ Tamże, strona 10